A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over Canada And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

CANADA

VOLUME VII No 2608 Toronto Friday February 13 1920 כ"ד שבט פרשה משפטים תרפ פרייטאג דער 13טער פעב. 1920 PRICE TWO CENTS

Y. Public Library 476 Fifth Ave.

30 טויזענט קילאמעטער גרוים פון פאלעסטינא

אנטלאפענע אידען פון פאנראמען אינטערנירט אין האלאנד

אידישע רעליגיע וועט האבען א פארשטעהער אין פוילישען סענאט. — באלשעוויקעס גיבען צוויי מיליאן רובעל אויף אידישער קולטור. — סערבישע רעגירונג צופרידען צו געבען אידען אויטאנאמישע רעכטע. — וועלט קאנגרעס נוי טיג. — סאקאלאוו האלט וויכטיגע קאנפערענצען וועגען פאלעסטינא פראגען. — אנדערע אויסלענדישע אידישע נייעס.

(אינט. איל. פרעס בייורא)

ניויארק פעב. 12

אינפארמאציעס וואס זענען דא דער האלטען געוואָרען מעלדען אז גרויסע אידען וואס זענען אנטלאפען פון פאנראמען אין זענען אינטערנירט געוואָרען אין האלאנד אין זיי ווערען דאר־טען געהאלטען געפאנגענע.

די ידיעה גיט איבער דאס די מערהר־סטע פון די ארעסטירטע זענען אייפ'ן וועג צו פאהרען נאך אמעריקא, אבער אזוי ווי זיי האבען גיט קיין פאספארטען צו באווייזען ווער זיי זענען וויל זיי די האלענדישע רעגירונג גיט הערלאזען.

רבנים אין פוילישען סענאט

פון וואַרשא ווערט געמאלדען דאס די אידישע רעליגיע וועט זיין פארטרא־טען אין פוילישען אייבערשטען הויז דורך רבנ'שע פארשטעהער.

עס ווערט איבערגעגעבען דאס אין דעם באשלוס פון פוילישען פארלאמענט צו באשאפען אן "אויבערשטן הויז" (א סענאט) איז אריינגעשטעלט געוואָרען א פונקט אין דער קאנסטיטוציע צו געבען דער אידישער רעליגיע פארטרעטערשאפט

אידישע דעפוטאטען קריטיקי־רען די רעגירונג.

פון וואַרשא ווערט אויך געמאלדען דאס די אידישע דעפוטאטען הירשהארן אין הארטלאנד האבען געהאלטען רעדעס אין פוילישען פארלאמענט קריטיקירענ־דיג מיט גאנץ שארפע ווערטער די רע־גירונג דערפאר וואס זי האלט כסדר אין מאנסיסקירען די אידישע ציטונגען פאר דער מינדיסטער קולטורגקייט.

אויסווייזענדיג אויף פארשידענע פא־רען וויאזוי אידישע ציטונגען זענען קאנ־פיסקירט געוואָרען אונטער די פארשי־הענטע אויסרייזידע האבען די אידישע דעפוטאטען אויך באוויזען ווי די פוילי־שע פרעסע פירט אין דאנצע ציט שענד־ליכע אטאקען אויף די אידען הטענדיג אנצוהאלטען דעם באיקאט אויף די אי־דישע סחורות. אבער די רעגירונג מאכט זיך גיט זעהענדיג אז זיי ווערען גיט גע־טשעפט.

נאך א ידיעה מעלדעט דאס אידישע סחרים האבען זיך געווענדעט מיט א בקשה צו דער פוילישער רעגירונג צו גע־בען זיי פאספארטען צו פאהרען נאך דאנ־ציג, אבער די רעגירונג האט ענטזאגט ווייטער בקשה.

אידען פון ווילנא ארעסטירט.

... א ידיעה מעלדעט דאס אין ווילנא האט בען זשאנדארען געמאכט אז איבערפאל אין דעם הויז פון דער אידישער קהלה און ארעסטירט אלע בעאמטע און אנגע־שטעלטע די זשאנדארען האבען גיט אנ־גענעבען קיין איינציגע אורזאכען פאר די זען איבערפאל א שטיקעל צייט שפעטער זענען אלע בעאמטע באפרייט געוואָרען אהיים דר. עפשטיין, ער איז פארהאלטען געוואָרען גיט וויסענדיג אין וואס זיין חטא באישעהט.

ווינער אידישע יתומים געשיקט אין שווייץ.

א ידיעה וואס איז דא דערהאלטען געוואָרען גיט איבער דאס די הילפס קאָ־מיסיעס זוכען מעגליכקייטען וויאזוי צו העלפען די אידישע יתומים פון ווינען. עס ווערט געמאלדען דאס קינד הונדערט יתומים וועלען דעם 15טען פעברואר אפ־געשיקט ווערען נאך שווייצאריען וואו די הילפס קאמיסיע וועט זיי פארזארגען מיט היימען.

גרויסע קולטורעלע טעטיגקייט צווישען אידען אין מאסקווא

פון מאסקווא קומט די נייעס דאס צווישען די דארטיגע אידען געהט אז א גרויסע טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון דער אידישער קולטור.

עס ווערט געמאלדען דאס דער פרץ קולטור פאראיין וואס גיט זיך אפ מיט פארשידענע קולטורעלע טעטיגקייטען האט אויסגעגעבען א אידישע ענציקלאפע־דיע אין אויך אנדערע ווערק.

דערצו קומט אויך א באריכט דאס דער אידישער קאמיסאריאט פון דער מאס קוויר פאוועטען רעגירונג האט באוויי־ליגט צוויי מיליאן רובעל וואס וועלען פארטיילט ווערען צווישען די פארשידע־נע קולטורעלע אינסטיטוציעס.

ארעסער אידען ווערען איבער געפירט נאך פאלעסטינא.

נייעס וואס זענען דא אנגעקומען גי־בען איבער דאס פון קאנסטאנטינאפאל איז געשיקט געוואָרען א שיף קיין אדעס מיט'ן צוויי אויסצוגעהמען צוועלף הונ־דערט אידען אין זיי איבערפירען נאך פאלעסטינא. די נייעס גיבען איבער דאס ווייטערע די אידען געפינען זיך דא פאר עטען חיים נחמן ביאליק, ראזענצוויג, טיאמקין און א גאנצע רייהע אנדערע.

פון פאריז ווערט געמאלדען דאס אויפ־פארלאנג פון דער אלגעמיינער אידישער קאמיסיע פון פאריז האט די יונג־פלאווי שע רעגירונג אפגעשטעלט דאס אויסשי־קען די אידען פון אירע גרענצען.

סערבישע אידען פארלאנ־גען מינאריטעט רעכטע.

עס ווערט איבערגעגעבען דאס אין בעלגראד, די הויפט שטאט פון סערביען האט די אידישע קהלה אפגעהאלטען א אנפערענץ און האט אויסגעשטעלט די פארדערונג אויף מינאריטעט רעכטען.

עס ווערט אויך איבערגעגעבען דאס די פרעסע פון גאנצען לאנד האט זיך גאנץ פריינדליך אפגעטויגען אויף דעם פארלאנג פון די אידען אין די רעגירונג האט אויך ערקלערט דאס די סימפאטי־ווערט מיט די פארדערונגען.

זשאבאטינסקי־פארדערט אן אל־וועלטליכען אידישען קאנגרעס

א ידיעה וואס איז דא דערהאלטען געוואָרען גיט איבער דאס וולאדימיר זשא־באטינסקי, דער באריהמטער פירער פון די רוסישע צייטנסטען וואס געפינט זיך איצט אין פאלעסטינא איז אויסגעקומען מיט א פארערונג אין דער צייטונג "הארץ" וואס געהט ארויס אין ירושלים אז אן אלוועלטליכער אידישער קאנגרעס זאל גלייך איינגערופען ווערען.

ז. סאקאלאוו קאנפערירט מיט־ן פראנצויזישען פרעמיער.

פון פאריז ווערט געבראכט די נייעס דאס נחום סאקאלאוו, דער פארשטעהער פון'ם צייטנסטישען אקציאנס קאמיטעט אין פאריז האט געהאלטען א גאנץ לאנ־גען קאנפערענץ מיט מ. מילעראנד, דעם פראנצויזישען פרעמיער, וועגען צוינים־מיטשע ענינים.

עס ווערט אויך איבערגעגעבען דאס קומענדע וואך וועט סאקאלאוו האלטען א קאנפערענץ מיט'ן דעשאנעל, דער פראנ־צויזישער פרעמיער.

פאלעסטינא האט פלאן פאר פיר מיליאן אידען.

פון לאנדאן קומט די נייעס דאס פראפעסאר חיים וויצמאן, פארשטעהער פון דער צייטנסטישער אדמיניסטראציע אין פאלעסטינא האט ערקלערט ביים צייטנסטישען אקציאנס קאמיטעט דאס די גרויס פון'ם איידישען פאלעסטינא וועט זיין פערציג טויזענט קוואדראט מ. אמעטער, און וועט קאנען אויפנעהמען ארום פיר מיליאן אידען.

דער אקציאנס קאמיטעט האלט אויעט אפ א קאנפערענצען אין לאנדאן וואו עס ווערען באטראכט די וויכטיגסטע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט דעם צוינוים.

סיטי קאונסיל נאשליסט צו פארביטען צו נערדי־כען אידישע אויפשריפטען אין עפענטליכע פלעצער

אלדערמאן קאוען פון ווארד 4 מאכט דעם פארשלאג אז קיינער איז ניט געווען געגען קיין אידישע אויפשריפט וועט ניט מארען ארויסגעשטעלט ווערען אין א פענסטער אדער אין דרויסען. — אנדערע פרעמדע שפראכען אויך דארפען אויפגעלאדען ווערען אין די הא ערנער.

עטוואס אונערהערטעס האט געטאן מאנטאג אוועגט פאסירט אין דעם ציטער פון סיטי האל וואו עס פארזאמעלט זיך דער טאראנטער סיטי קאונסיל. א פאר מינוט פריהער איידער דער סיט'ל קאונסיל האט פארענדיגט די וויצינג האט אלדער מאן קאוען, וואס פארטרעטט ווארד 4, אריינגעבראכט א פארשלאג צו פארבי־טען אויסשטעלען אין דרויסען אדער אין פענסטער אדער אין אירגענד וועלכע אנדערען אפענעם פלאץ אזעלכע אויפ־שריפטען וואס זענען ניט געשריבען אין דער ענגלישער שפראך.

אלדערמאן קאוען האט פריהער ניט דערמאנט קיין וואָרט אז עס פלייבט זיך אריינציטירענען אזא פארשלאג. די גאנ־צע זאך איז דארום געווען אן אונערוואר־טעטע. אבער אזוי ווי קיין אויפשריפטען מיט אנטוועדע קאונסיל מיטגלידער האט ניט געהאט קיין וואָרט צו זאגען געגען דעם פארשלאג אין דאס איינשטימיג אנ־נעמען געוואָרען.

דער סיטי קאונסיל האט געגעבען א באפעהל צו ארבייטס קאמישענער מר. הערים אויינצוברענגען א רעפארט וויפיל וויי אין אין וועלכע פלעצער עס געפינען זיך אויסגעשטעלט אידישע "סיינס", פאסטערס, פלאקאטען, שאוקארטס, א. ז. וו. אין דערנאך וועט אויסגעגעבען ווע־רען דער באפעהל צו פארבייטען די אי־דישע אויפשריפטען.

דער פארשלאג פון אלדערמאן קאוען.

דער פארשלאג פון אלדערמאן קאוען לויטעט ווי פאלגט:

"אז עס זאל ניט ערלייבט ווערען ארויסצוהענגען שילדען, פלאקאטען אדער ארויעטיזמענטס אויף אירגענד וועלכער ארויעטיזמענטס אויף אירגענד וועלכער געביידע, פלאקאטען ברעטער, אדער אויף לייטיגע פעלדער, וואס זענען ניט געהערטס אדער געפארבט אין דער אמעשענער זאך גלייך באפעהלען אלע איינענטומער פון אזעלכע אויפשריפטען ארויסצוריצענהמען זיי פון די פלעצער וואו זיי געפינען זיך.

א באלשעוויסטישע פאטשעווקע.

באגרינדענדיג זיינע טענען פאר־וואס ער האט אריינגעבראכט אזא מין פארשלאג האט אלדערמאן קאוען געזאגט דאס טאראנטא איז א קענערדער שטאט אז אין אזוי אזערכע אויפשריפטען אין געבראוכט ווערען. בלויז די ענגלישע שפראך, און ניט אויסלענדישע שפראכען זאלען שטעכען אין דן אויגען פון די הייגער בירגער.

דער סיטי קאונסיל האט געגעבען א באפעהל צו ארבייטס קאמישענער מר. הערים אויינצוברענגען א רעפארט וויפיל וויי אין אין וועלכע פלעצער עס געפינען זיך אויסגעשטעלט אידישע "סיינס", פאסטערס, פלאקאטען, שאוקארטס, א. ז. וו. אין דערנאך וועט אויסגעגעבען ווע־רען דער באפעהל צו פארבייטען די אי־דישע אויפשריפטען.

דער פארשלאג פון אלדערמאן קאוען.

דער פארשלאג פון אלדערמאן קאוען לויטעט ווי פאלגט:

"אז עס זאל ניט ערלייבט ווערען ארויסצוהענגען שילדען, פלאקאטען אדער ארויעטיזמענטס אויף אירגענד וועלכער ארויעטיזמענטס אויף אירגענד וועלכער געביידע, פלאקאטען ברעטער, אדער אויף לייטיגע פעלדער, וואס זענען ניט געהערטס אדער געפארבט אין דער אמעשענער זאך גלייך באפעהלען אלע איינענטומער פון אזעלכע אויפשריפטען ארויסצוריצענהמען זיי פון די פלעצער וואו זיי געפינען זיך.

א באלשעוויסטישע פאטשעווקע.

באגרינדענדיג זיינע טענען פאר־וואס ער האט אריינגעבראכט אזא מין פארשלאג האט אלדערמאן קאוען געזאגט דאס טאראנטא איז א קענערדער שטאט אז אין אזוי אזערכע אויפשריפטען אין געבראוכט ווערען. בלויז די ענגלישע שפראך, און ניט אויסלענדישע שפראכען זאלען שטעכען אין דן אויגען פון די הייגער בירגער.

אלדערמאן קאוען באהויפטעט דאס עס וויל ניט אויסגעהאלטען דאס עס זאל ניט געווען ארויסגעהאנגען אין פארשיד־ענע טיילען פון שטאט פלאקאטען אין פרעמדע שפראכען וואס האבען געפר־ענט אויפהעצונגען אין די בירגער וואס פארשטעהען ניט די פרעמדע שפראכען האבען רעכט ניט אן צו וויסען וועגען וואס דארט רעדט זיך.

פארשלאג א "טעלעגראם" גלגיל

דער אורשפרונג פון אט דעם דאזיגען פארשלאג איז איינגענטליך ניט שווער שלום פוג'ם סיטי קאונסיל.

ערוואַרטען פלוי עפידעמיע זאל קלע־נער ווערען היינטיגע וואך

דעפארטען וואס זענען ארויסגעגע־בען געוואָרען פון'ם העלטח דעפארטמענט זענען דעם צוישטאנד פון דער אינפלו־ענציע עפידעמיע ווערט געזאגט דאס עס ווערט ערוואַרטעט אז היינטיגע וואך זאל דערנדריכט ווערען. דער קריטישסטער פונקט אין דער אינפלוענציע און דערנאך זאל די קראנקהייט אנהויבען ארונטערצו־פאלען. עס ווערט דארום ערוואַרטעט דאס די צאל טויטענפאלען פון היינטיגע וואך זאל זיין די גרעסטע וויי אין דער גאנצער צייט פון די עפידעמיע וואס ביישעוויעט אין טאראנטא.

די פערטע וואך.

דר. הייסטינגס באגרינדעט זיין השערה אויף די ערפאהרונגען וואס מעדי־צינישע מענשען האבען געהאט איבערהאל אין אלע געגענדען וואו די עפידעמיע האט זיך אריינגערייסען.

עס ווערט געזאגט דאס לעצטען יאהר האט די עפידעמיע דערגרייכט דעם הויטשטסטען פונקט אויף דער פערטער וואך, אין דער הייזאריגער אויסבروך ווערט גערעכענט האט זיך אנגעפאנגען ארום מיטען יאנואר.

דר. הייסטינגס בייזערט זיך

דר. הייסטינג האט־געטען נאכאר־באל ארויסגעלאזען א שארפע קריטיק גע־גען דער באפעלערונג פון טאראנטא פאר איר גלייכגילטיגקייט צו דעם אויס־ווייס וואס אין ארויסגעלאזען געוואָרען דערעלן אין דאס אין אויסגעגעבען אין דער אינגעגעגעבען אין דער אינגעגעגעבען אין דער אינגע